

Ediční poznámka

Soubory *Znamení zrodu* a *Český sen* vydáváme podle knižního vydání, v případě *Znamení zrodu* podle druhého rozšířeného vydání z autorovy ruky. Oddíl *Český sen II* je sestaven na základě elektronické pozůstalosti Vladimíra Macury uložené v LA PNP, v níž se zachoval adresář nadepsaný *Český sen II*, obsahující náčrtek obsahu eponymní knihy.

Záměr připravit k vydání soubor Macurových odborných textů vede editora k nutnosti rozhodnout se, zda bude vývoj autorova vědeckého uvažování sledovat postupně od první studie až po knižní dílo, nebo přijme autorovu intenci pojímat studie vydané samostatně v časopisech a sbornících jako přípravné práce, jež se později skládají v koncepční knižní díla. První varianta by i při chronologickém řazení textů neodhalila „zrod“ Macurovy badatelské osobnosti, už proto, že studie vznikaly často paralelně. Některé klíčové texty vyšly časopisecky či ve sbornících se značným zpožděním a dobu jejich vzniku nelze přesně určit ani podle dochovaných textů v pozůstalosti. Tato metoda by odhalila i nezanedbatelný problém, který současný vědecký provoz příliš nerespektuje: ohlas vlastní odborné práce vedl Macuru k tomu, že své texty bez velkých redakčních úprav paralelně publikoval v odborných periodikách, sbornících a literárních časopisech. Nebránil se ani popularizaci vědy a některé odborné texty proto adaptoval pro laické publikum. Nakonec se původní studie v plném znění ocitly v monografii – jako její samostatné kapitoly se změněným titulem či dvě studie spojené do nového celku.

Sledujeme-li genezi Macurova zájmu o české 19. století, zjistíme, že veškerý výzkum, který podnikl od první jungmannovské studie z počátku sedmdesátých let (MACURA 1973), vtělil do své klíčové monografie *Znamení zrodu* (MACURA 1983, 1995), jež zprvu vznikala jako jeho kandidátská práce (srov. JANOUŠEK 2014: 141n.). Textově je založena na sérii studií, v nichž interpretoval české obrození jako kulturní typ, zkoumal jeho vztah k jazyku, tradici či překladu (MACURA 1976a, b, c, 1977, 1978, 1979b, 1980b, 1980c, 1982). Integroval do ní i studie, jež byly zaměřené na parciální problémy, jakými byly dobová obliba květomluvy (MACURA 1979a), funkce vlasteneckých jmen (MACURA 1980a) v první polovině 19. století či fenomén mystifikace v české kultuře téže doby (MACURA 1983).

První vydání Macurova *Znamení zrodu* (MACURA 1983) textově tvoří koláž doposud vydaných studií, již doplnila pouze jediná původní kapitola – Národ. Řazení studií není mechanické, neboť jsou komponovány jako promyšlený celek, vyjadřující ucelený autorův názor na české 19. století. Ve druhém vydání *Znamení zrodu* k oddílům Tvarosloví a Pojmosloví přibyl oddíl Paradoxy, do

něž autor doplnil nově napsané studie (MACURA 1985, 1988). Ranou metodologickou studií Sémiotická terminologie Antonína Marka (MACURA 1975), jež stála na počátku Macurovy koncepce výzkumu 19. století, ovšem ani ve druhém vydání neotiskl. Jako epilog ji pod názvem Sen o sémiologii zařadil do druhé monografie, věnované široce pojaté kultuře českého 19. století, metaforicky nazvané *Český sen* (MACURA 1998c). Při jejím vzniku postupoval stejně a časopisecké studie i odborné texty původně psané pro tematicky vymezené konference sjednotil metaforickým názvem a formálně je upravil.

Autorské gesto Vladimíra Macury, jež provází jeho vědeckou kariéru od počátku až po její předčasné závěr, je natolik silné, že jsme přistoupily na jeho techniku publikování a v rámci Vybraných spisů jsme ve třetím oddíle realizovaly jeho projekt *Českého snu II*. Nevíme, zda-li jej Macura zamýšlel vydat jako pokračování své knihy, nebo zda připravoval její rozšířené vydání. Jisté je, že uvažoval o knižním publikování studií, a to včetně těch, které vědomě z *Českého snu* (MACURA 1998) vyřadil: „sny“ o chaloupce, hospodě a továrně byly totiž integrální součástí kolektivní práce *Poetika míst* (HODROVÁ 1997: 43–61, 63–71, 177–197).

Využily jsme proponovaný obsah *Českého snu II*, do něž autor zahrnul následující studie: Sen o jinochovi, Sen o Faustovi, Sen o hospodě, Sen o vlaku, Sen o továrně, Sen o duchovním eposu, Sen o chaloupce a Sen o encyklopedii. (Zařazení *Snu* o vlaku bylo zjevným omylem, studie totiž byla otištěna již v prvním vydání *Českého snu*.) Z načrtnutého obsahu je ovšem možné zrekonstruovat obsah plánovaného *Českého snu II* (či případného druhého rozšířeného vydání *Českého snu* jako celku) jen v obrysech, a to nejen proto, že autor plánoval pro tento celek napsat i další texty. Náměty na ně soustředil do souboru *Osnova*, obsahujícího krátké náčrty a anotace rozdělené do dvou kategorií: *Studie nazrálé ke zpracování* a *Studie čekající na nápad a materiál* (JANOUSEK 2014: 220).

O faktu, jak bral Macura tento projekt vážně, rovněž svědčí, že v jeho počítaci byly ve stejném adresáři obsaženy také jednotlivé studie, a to nejen pod novými metaforickými názvy, ale také ve fázi kolací. Nebylo je tedy obtížné identifikovat. Ve většině případů se studie kromě titulu zásadně neliší od původních textů. Jestliže v případě *Českého snu* autor původní texty přehlédl, doplnil aktuální literaturu a formálně je sjednotil jak metaforickým názvem, tak také odsazeným prvním odstavcem v kurzívě, v případě jednotlivých studií, zahrnutých do adresáře *Český sen II*, postupoval stejně – k důslednému sjednocení všech textů ovšem už nedošlo, byť autor na nich průběžně pracoval. U několika studií přistoupil k větším úpravám: kapitolu Sen o encyklopedii textově založil na studii Příběh encyklopedie dam, publikované v literárním

časopisu *Tvar* (MACURA 1998a) a vložil do ní část studie o Boženě Němcové jako encyklopedistce z oborového časopisu *Česká literatura* (MACURA 1998b). Dva texty k jednomu tématu tak propojil do jednoho celku. Ze Snu o salonu naopak vyjmul pasáže, týkající se encyklopedistických aktivit salonu Antonie Rajské a jejích sester Karoliny Staňkové a Johany Fričové. Jednotlivé „sny“ začal propojovat i intertextově (srov. např. vložený druhý odstavec ve Snu o Faustovi: „*Soustředěná pozornost věnovaná právě humoru a smíchu souvisela bezpochyby s tendencí, které jsme se již dotkli [...]*“, zde s. 421).

Oddíl *Český sen II* pořádně chronologicky. Jako integrální součást této potenciální knihy otiskujeme pod titulem *Sen o továrně* také studii *Továrna: dvojí mýtus* (in HODROVÁ 1997: 177–197), přestože ji editoři Karel Kouba, Vít Schmarc a Petr Šámal zařadili do výboru *Šťastný věk (a jiné studie o socialistickém realismu)* (MACURA 2008: 281–316). Tím, že jsme vyhověly autorské intenci a vytvořily oddíl *Český sen II*, jsme se především vyhnuly dublování textů. Rozhodly jsme se také přistoupit k jedinému nestandardnímu kroku: pouze v polštině publikovanou studii *Czeski świat w 19. wieku oczyma polskiej szlachcianki* (MACURA 1998d), která je (podobně jako ostatní cizojazyčné studie) v pozůstalosti dochována v české verzi, jsme do oddílu *Český sen II* zařadily pod titulem *Sen o českém světě*.

Do prvního svazku *Spisů* jsme ovšem nezařadily texty, jež sice tematicky spadají do období 19. století, nicméně autor je integroval do jiných knižních celků a v jejich rámci budou také ve *Vybraných spisech Vladimíra Macury* publikovány (Fin de siècle jako české trauma pod titulem *Konec do Šťastného věku* – MACURA 1990d; 1992b; 2008: 229–239; a O mystifikování českém z roku 1991 do *Masarykových bot* – MACURA 1991b; 1993a: 14–16). Stranou tak zůstávají pouze dva texty, jež autorově koncepci neodpovídají: textologická komparace *Ještě drobnost k problému intertextuality Jiráskovy prózy* (MACURA 1990c) a studie *Pastuchova chyžka* (Macura 1993b). Vyřazení prvního z nich je dáno tím, že se nejedná v pravém slova smyslu o studii, ale o edici dvou textů: ukázky z Jiráskovy prózy *U nás* a Tylova obrázku *Blahosti kněhkupecké* a jejich textologické srovnání. Druhý text rozpracoval téma chaloupky/chyžky, který je filiální studie *Sen o chaloupce*. Tento text má nejkomplicovanější ediční historii: uzávorkujeme-li tezi, jež byla poprvé otištěna ve *Znamení zrodu* v kapitole *Národ*, nalezneme sedm variant, z nichž některé jsou textově shodné (viz filiální tabulka). Pastuchovu chyžku jako jednu z variací na *Sen o chaloupce* proto s klidným svědomím z tohoto souboru vypouštíme. Předložený svazek tedy (s výjimkou textových variant a jedné drobné textologické komparace) zahrnuje veškeré autorovy studie o českém 19. století a představuje tak ucelený autorův názor na klíčové období českých kulturních dějin.

Naše edice textově vychází z knižních souborů *Znamení zrodu a Český sen* (MACURA 1995; 1998), jež jsme porovnali s výchozími elektronickými verzemi, dochovanými v autorově pozůstalosti. Jak bylo řečeno výše, studie, zařazené do oddílu *Český sen II*, tiskneme z pozůstalosti, přičemž jsme je zkolacionovaly s jejich časopisecky publikovanými verzemi. V rámci ediční přípravy byly provedeny kompletní kolace, za než děkujeme Kristýně Merthové.

Ediční úpravy respektují zásady, formulované v publikacích *Editor a text. Úvod do praktické textologie* (Praha: Československý spisovatel 1971; Praha – Litomyšl: Paseka 2006; online: <http://www.ucl.cas.cz/edicce/index.php?expand=/prirucky/edicni/EDT>) a *Textologie. Teorie a ediční praxe* (Praha: Karolinum 1993). Základní texty příspěvků byly sjednoceny podle *Pravidel českého pravopisu* z roku 1993 s *Dodatkem*. Citované texty jsou upraveny podle pravidel daných pro editování novočeských textů.

Hlavním edičním zásahem je normativní sjednocení poznámkového aparátu a bibliografických údajů a jejich sloučení do oddílu Literatura. Citační norma vychází z úzu oborového časopisu *Česká literatura* (<http://www.ucl.cas.cz/cs/casopis-ceska-literatura/pokyny-pro-autory>). Formálně byly sjednoceny výpustky (.../(...) → [...]) a oddělování citátů pomlčkou bylo nahrazeno zřetelnějším středníkem. Při používání kurzívy respektujeme původní intenci autora, sjednocujeme ji však u bibliografických citací a ve shodě s ní i u titulů v textu (tj. u literárních, výtvarných, filmových děl, u titulů periodik apod.). Upouštíme od ní u citátů v uvozovkách, naopak u citovaných odsazených ukázek z literárních děl ji důsledně ponecháváme. Studie zařazené do oddílu *Český sen II* sjednocujeme podle dané citační normy, ovšem užití kurzívy ponecháváme v intenci autora podle jejich elektronické verze, dochované v pozůstalosti (tj. první odstavec automaticky neodsazujeme a netiskneme jej v kurzívě jako perex, pokud tato úprava není v elektronické verzi doložená).

Do edice jsme zařadily následující ilustrace: Aleš, Mikoláš: A ta naše lípa. *Zlatá Praha* 8, 1891, č. 27, s. 323 (s. 6); Černý, Věnceslav: koláž motivů k premiéře Zeyerovy bohatýrské komedie Libušin hněv. *Světlozor* 21, 1887, s. 189 (s. 244); Sňatek z násilí. *Humoristické listy* 4, 1862, s. 393 (s. 408). (Vše: Knihovna Ústavu pro Českou literaturu)

Kateřina Piorecká a Milena Vojtková

Filiační tabulka studií a esejů o českém 19. století Vladimíra Macury

KNIŽNÍ VYDÁNÍ	ZDROJOVÉ TEXTY	VARIANTY
Znamení zrodu (1995)	ČESKÉ OBROZENSTVÍ JAKO KULTURNÍ TYP. [Kandidátská práce. Praha, Ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV 1992.] 299 listů. [Strojopis uložený v knihovně ÚČL AV ČR pod signaturou KD 96.] • S kapitolami Tvarosloví (Synkretismus, Emancipační úsilí, Lingvocentrismus, Překladvost, Mytologičnost, Ideálnost, hra a mystifikace, Vlastenecká společnost) a Pojmosloví (Atický – jónský – dórský, Vlast, Národ, Střed).	ZNAMENÍ ZRODU. České obrození jako kulturní typ. Praha, Československý spisovatel 1983. 288 s. • Monografie s kapitolami Tvarosloví (Synkretismus, Emancipační úsilí, Lingvocentrismus, Překladvost, Mytologičnost, Ideálnost, hra a mystifikace, Vlastenecká společnost) a Pojmosloví (Atický – jónský – dórský, Vlast, Národ, Střed, Praha); s autorovým Úvodem a Závěrem, poznámkami, indexem, literaturou a se jmenným a věcným rejstříkem. – 2., rozšířené vyd. 1995 VIZ záznam č. 659. VIZ též záznam č. 547.
Úvodem		
I. TVAROSLOVÍ		
1. Synkretismus	K vymezení typu české obrozenské kultury. Slavia 48, 1979, č. 2/3, s. 206–213. • Studie. Květomluva a literatura v českém národním obrození. Česká literatura 27, 1979, č. 2, s. 111–119. • Studie.	
2. Emancipační úsilí	Die Beziehung zur deutschen Kultur als kulturbildender Faktor auf dem Höhepunkt der tschechischen nationalen Wiedergeburt. In: Beiträge zur Literatur der tschechischen und slowakischen Wiedergeburt. Leipzig, Wissenschaftliche Beiträge der Karl-Marx-Universität 1977. S. 70–80. • Studie.	italsky: Gli sforzi di emancipazione della nazione ceca. [Přeložil] Alfredo Laudiero. In: Oltre il nazionalismo. Le nuove storiografie dell'est. A cura di Alfredo Laudiero. [Napoli], L'ancora del mediterraneo 2004. S. 189–198. bulharsky: Stremežat kam kuturna emancipacija. [Přeložila] Margarita Kostadinova. In: Homo bohemicus, 2006, č. 2–3, s. 42–57.

<p>3. Lingvocentri- smus</p>	<p>Hierarchie hodnocení jazyků u Jungmanna a jeho doby. Slovo a slovesnost 34, 1973, č. 4, prosinec, s. 280–286. • Studie.</p> <p>Jazyk v jungmannovském projektu české kultury. Česká literatura 30, 1982, č. 4, s. 303–310. • Studie.</p>	
<p>4. Překladovost</p>	<p>Funkce překladu v české obrozenské kultuře. In: Problémy překladu a tlumočení. Uspořádali Milan Hrala a Jindřich Veselý. Praha, Univerzita Karlova 1983. S. 181–184. (Acta Universitatis Carolinae. Philologica, č. 4/5, 1980. – Slavica Pragensia, sv. 23.) • Studie.</p> <p>MACUROVÁ, Alena – MACURA, Vladimír: Jungmannovy odborné překlady. In: Josef Jungmann a jeho pokrokový odkaz dnešku. Usp. kolektiv. Praha, Univerzita Karlova [1975]. S. 155–169. (Acta Universitatis Carolinae. Philologica, sv. 3/4, 1974. Slavica Pragensia, sv. 17.) • Studie.</p>	
<p>5. Mytologičnost</p>	<p>Mytologie Slávy dcery. Česká literatura 24, 1976, č. 1, s. 37–46. • Studie.</p> <p>Amerlingův Budeč – mýtus a realita. In: Funkce vědy ve vývoji slovanských kultur v 18. a 19. století. Příspěvky na konferenci Mezinárodní asociace pro studium a šíření slovanských kultur UNESCO v Praze ve dnech 3.–7. 10. 1980. Redigovali Slavomír Wollman a Libuše Benešová. Praha, Ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV 1987. S. 180–191. • Studie.</p>	

6. Ideálnosť, hra a mystifikácie	<p>Ideál, hra a mystifikácie v české obrozenecké kultúre. Slavia 52, 1983, č. 1, s. 35–43. • Studie.</p> <p>Postoj k tradícii jako typologická charakteristika obrozené kultury. In: Literárna a literárnomúzejná tradícia. Zborník prác z V. konferencie o literárnom vzdelaní (problémy literárnej tradície) v Dolnom Kubíne 1978. Zredigoval Peter Zajac. Dolný Kubín, Oravské múzeum – Nitra, Kabinet literárnej komunikácie a experimentálnej metodiky Pedagogickej fakulty 1980. S. 181–188. (Acta Musei litterarii Pauli Országh-Hviezdoslav, 5.) • Studie.</p>	<p>bulharsky: Idealnost, igra, mistifikacija. [Přeložila] Michaela Kuzmova. In: Homo bohemicus, 2000, č. 2–3, s. 23–36.</p>
7. Vlastenecká spoločnosť	<p>Česká vlastenecká jména a jejich „znamenání“. Slavia 49, 1980, č. 3, s. 215–217. • Studie.</p>	
II. POJMOSLOVÍ		
1. Atický – jónský – dórický	<p>Úloha fecko-slovanské analogie ve vrcholném období českého obrození. In: Československé přednášky pro VIII. mezinárodní sjezd slavistů v Záhřebu. Literatura – folklor – historie. K vyd. připravil kolektiv pod vedením Bohuslava Havránka. Praha, Academia 1978. S. 131–137. • Studie.</p>	
2. Vlast	<p>„Vlast“ obrozenecká a „vlast“ Máchova. Česká literatura 24, 1976, č. 5, s. 437–444. • Studie.</p>	
3. Národ	-	-
4. Střed	<p>Herderovský pojem „středu“ v myšlení jungmannovské generace. Slavia 45, 1976, č. 2, s. 143–150. • Studie.</p>	<p>Anglicky: The Center, Prague, in: THE MYSTIFICATION OF A NATION (2010), s. 27–34, 35–46.</p>

5. Praha	Obraz Prahy v české obrozené kultuře. In: Město v české kultuře 19. století. Sborník symposia pořádaného Národní galerií v Praze ve spolupráci s Ústavem teorie a dějin umění ČSAV u příležitosti 2. ročníku Smetanova festivalu v Plzni ve dnech 4.-6. 3. 1982. Redigovala Milena Freimanová. Praha, Národní galerie 1983. S. 154-167. (Studie a materiály, sv. 1.) • Studie.	Anglicky: The Center, Prague, in: THE MYSTIFICATION OF A NATION (2010), s. 27-34, 35-46.
III. PARADOXY		
1. Divadlo	Paradox obrozeného divadla. In: Divadlo v české kultuře 19. století. Sborník symposia [...] u příležitosti 3. ročníku Smetanova festivalu v Plzni 10.-12. března 1983. Redigovala Milena Freimanová. Praha, Národní galerie 1985. S. 36-43. (Studia a materiály, sv. 2.) • Studie.	Václav Kliment Klicpera, Veselohry. Ptáčník – Potopa světa – Veselohra na mostě. Připravila Johana Kudláčková. Praha, Národní divadlo 1995. S. 33-40. [Program k premiéram činohry ND 23. a 24. 3. 1995.] • Studie.
2. Romantismus	Český a slovenský romantismus ve sporu s romantismem. In: Kontexty českého a slovenského umění. (Zborník referátov z konferencie.) Redakčne pripravili Marta Herucová, Katarína Jaloviárová a Iva Mojžíšová. Bratislava, Správa kultúrnych zariadení MK SR 1990. [Vyšlo 1991.] S. 196-215. • Studie.	Český romantismus v evropském kontextu. Pardubice, Mlejnek – Praha, Ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV 1993. (Ursus, sv. 7). S. 26-47. • Studie.

Český sen (1998)		
Sen o českém snu	-	-
Sen o spících rytířích I	Blaník a národní mýtus v 19. století. In: Sborník vlastivědných prací z Podblanicka. Sv. 30/32. Uspořádali Zdeněk Brandl a Josef Petrář. Vydalo Okresní muzeum v Benešově ve Státním zemědělském nakladatelství v Praze 1990. S. 53–66. • Studie.	Beseda na Blaníku 7. září 1840. In: Jaroslavu Kolárovi k šedesátým narozeninám 1929–1989. Z prací jubileantových přátel, spolupracovníků a žáků sestavili Petr Čornej a Markéta Stádníková. Praha 1989. S. 81–87. [Strojopis uložený v knihovně ÚČL AV ČR pod signaturou 333 Bibliofilie 1/177.] • Studie.
Sen o spících rytířích II	Jiříkovo vidění a český sen. In: Monology o Josefu Kajetánu Tylovi. Redigoval František Černý. Praha, Karolinum 1993. S. 142–150. • Studie.	
Sen o spících rytířích III	Český sen. Opus musicum 21, 1989, č. 2 [únor], s. 37–41. • Studie. Knižně in: Proudý české umělecké tvorby 19. století. Sen a ideál. K vyd. připravila Marie Ottová. Praha, Ústav teorie a dějin umění ČSAV 1990. S. 50–57. • Studie.	
Sen o vlasti	Krajina hymny a krajina literatury. Literární noviny 4, 1993, č. 45, 11. 11., s. 1 a 3. • Studie. Knižně in: Locus amoenus – místo líbezného. Symposium o české hymně – Praha 27. 10. 1993. Uspořádal Jiří Šubrt. K vyd. připravil Jiří K. Kroupa. Praha, KLP (Koniasch Latin Press) – Ústav pro klasická studia AV ČR 1994. S. 45–49. • Studie.	in: Kde domov můj. Varianty a parafráze. Uspořádal Martin Valášek. Praha – Litomyšl, Paseka 2004. S. 125–131. • Studie.
Sen o národě	Vymyšlenost. Tvar 6, 1995, č. 14, 7. 9., s. 6–7. – Knižně pod názvem Sen o národě. In: V. M., ČESKÝ SEN (1998), s. 54–62. • Esej.	Wieviel Geschichte? In: Bohemia. Zeitschrift für Geschichte und Kultur der böhmischen Länder [München] 35, 1994, č. 2, s. 388–392. • Studie.

Sen o Evropě	Ikonografie „Střední Evropy“. In: <i>Súčasnosť mýtov a mýty súčasnosti</i> . Zborník z medzinárodnej konferencie, ktorá sa konala v dňoch 9.–10. novembra 1993 v Budmericiach. Bratislava, Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska – Kultur Kontakt Austria – Ústav slovenskej literatúry Slovenskej Akadémie vied 1993. S. 65–73. • Studie.	Sémiotika Evropy. In: <i>Evropa očima Čechů</i> . Sborník ze symposia konaného v Centru Franze Kafky ve dnech 22.–23. října 1996. Uspořádala a Úvod (s. 5–7) napsala Eva Hahnová. Ediční poznámku (s. 211) napsala MŽ [= Marta Železná]. Praha, Nakladatelství Franze Kafky 1997. S. 9–24. (Sborníky.) • Studie. Dream of Europe. In: <i>THE MYSTIFICATIONS OF A NATION</i> (2010), s. 13–26. • Studie.
Sen o Amazonce	Amazonka na barikádách. Tvar 6, 1995, č. 19, 16. 11., s. 17 – Knižně pod názvem <i>Sen o Amazonce</i> . In: V. M., <i>ČESKÝ SEN</i> (1998), s. 78–87. • Esej.	
Sen o Libuši	Příběh Libuše. In: Bedřich Smetana, <i>Libuše</i> . Praha, Národní divadlo 1995. S. 10–17. – Německy a anglicky: <i>Die Geschichte der Libussa / The Story of Libuše</i> . In: Bedřich Smetana, <i>Libuše</i> [německo-anglická verze]. Praha, Národní divadlo 1995. S. 9–17; 43–50. • Esej.	Libuše jako národní symbol aneb Smrt Magdaleny Dobromily. In: <i>Žena – jazyk – literatura</i> . Sborník z mezinárodní konference (Ústí nad Labem, 3.–5. září 1996). Ústí nad Labem, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně [1997]. S. 32–36. – Pod názvem <i>Sen o Libuši</i> . In: V. M., <i>ČESKÝ SEN</i> (1998), s. 88–96 – Estonsky: <i>Legendaarne kangelanna</i> . Horisont [Tallinn], 5, 1998, August, Erinumber, s. 20–21. • Studie.
Sen o Lakedaimonských	Sakralizace profánního: kult humoristy F. J. Rubeše. In: <i>Sacrum et profanum</i> . K vydání připravili Marta Ottlová a Milan Pospíšil. Praha, KLP – Koniasch Latin Press 1998. S. 76–85. • Studie.	

Sen o zdravém rozumu	Karel Havlíček Borovský, Křest svatého Vladimíra. In: MILAN ZEMAN A KOLEKTIV, ROZUMĚT LITERATUŘE. Sv. 1. Interpretace základních děl české literatury. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1986 [spr. 1987]. 397 s. (Odborná literatura pro učitele.) – 2. vyd. 1989. s. 77–86. • Studie.	
Sen o trnové koruně	Trnová koruna. (K 140. výročí pohřbu Karla Havlíčka Borovského). Tvar 7, 1996, č. 18, 31. 10., s. 1 a 4. • Studie.	Sen o trnové koruně. In: Karel Havlíček Borovský. 1821–1856. Uspořádali a Předmluvu (s. 7–9) napsali Hynek Bouchal, Aleš Říman. Havlíčkův Brod, Petrkov 2011. S. 194–205. • Studie.
Sen o dceři národa	Dcera národa. Dějiny a současnost 19, 1997, č. 3, s. 19–23. • Studie.	
Sen o revoluci	Román Karla Sabiny Oživené hroby. Česká literatura 31, 1983, č. 6, s. 481–486. • Studie.	Oživené hroby aneb Lesk a bída revoluce 1848. In: Xenia Miroslao Červenka quinquagenario a solidabus, amicis, discipulis oblata. Sv. 1–2. Praha 1982. [Nestránkovaný strojopis sborníku uložený v knihovně ÚČL AV ČR pod signaturou Bibliofilie 1/262.] • Studie. Karel Sabina, Oživené hroby (s. 113–121); MILAN ZEMAN A KOLEKTIV, ROZUMĚT LITERATUŘE. Sv. 1. Interpretace základních děl české literatury. Úvodní studii Rozumět literatuře (s. 11–42) napsal Milan Zeman. Rejstříky sestavila Jiřina Táborská. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1986 [spr. 1987]. 397 s. (Odborná literatura pro učitele.) – 2. vyd. 1989. • Studie.

Sen o vlaku	<p>Vlak jako symbol 19. století. In: Osudový vlak. Sborník příspěvků stejnojmenné vědecké konference k 150. výročí příjezdu prvního vlaku do Prahy (konané 22. a 23. 6. v Divadle Kolowrat v Praze). Sestavili Vladimír Macura a Rudolf Pohl. Odpovědný redaktor Miroslav Zelinský. Praha, Nadace pro oslavu 150. výročí příjezdu prvního vlaku do Prahy na Masarykovo nádraží ve Vydavatelství a nakladatelství Ing. Václav Svoboda 1995. S. 59–62.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studie. 	
Sen o rozkoši	<p>Sex a tabu. In: Sex a tabu v české kultuře 19. století. Redakční poznámku (s. 238) napsal editor Václav Petrbok. Praha, Academia 1999. S. 7–19.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studie. 	<p>Sen o rozkoši. In: Homo boemicus, 1998, č. 2–3, s. 5–16.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studie
Sen o sémiotice	<p>Sémiotická terminologie Antonína Marka. Jazykovědné aktuality 12, 1975, č. 2, s. 61–63.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studie. 	

Český sen II (torzo)		
Sen o jinochovi	Mácha Versus Nebeský. In: Kapitel zur Poetik Karel Hynek Máchas. Die tschechische Romantik im europäischen Kontext. Beiträge zum Internationalen Bohemistischen Mácha-Symposium an der Universität Postdam vom 21. bis 22. Januar 1995. [Přeložila] Katrin Berwanger. Uspořádala ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR Herta Schmid. München, Verlag Otto Sagner 2000. S. 80–90. (Die Welt der Slaven. Sammelbände – Sborníky, Band 7.) • Studie.	
Sen o Faustovi	Klácelova teorie smíchu. In: Proudý české umělecké tvorby 19. století. Smích v umění. K vyd. připravila Marta Ottlová. Praha, Ústav pro hudební vědu ČSAV – Ústav dějin umění ČSAV – Český hudební fond – Čs. vědecká společnost pro estetiku 1991. S. 37–42. Rozmnoženo. • Studie.	
Sen o hospodě	Kontexty české hospody. In: Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie. K vyd. připravila a předmluvu Paměť a proměny míst (Na okraj tematologie a topologie) (s. 5–24) napsala Daniela Hodrová. Rejstřík jmenný a věcný sestavil Vladimír Macura. Jinočany, H & H 1997 [spr. 1998]. S. 43–61, 63–71, 177–197. • Studie.	Hospoda v české vlastenecké kultuře. In: Hospoda a pivo v české společnosti. K vydání připravil Vladimír Novotný. Praha, Academia 1997. S. 28–38. • Studie. Národ hospody. Literární noviny 5, 1994, č. 43, 27. 10., s. 1 a 4. • Studie. Česká hospoda v literatuře. – Chaloupka v literatuře. Předmluvu Příběhy míst (s. 2–3) napsala Daniela Hodrová. Týdeník Rozhlas 6, 1996, č. 45, 4. 11. – 7, 1997, č. 2, 30. 12. 1996, vystřihovací příloha, 40 s. • Studie.

<p>Sen o chaloupce</p>	<p>Chaloupka – projekt idyly. – In: Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie. K vyd. připravila a předmluvu Paměť a proměny míst (Na okraj tematologie a topologie) (s. 5–24) napsala Daniela Hodrová. Rejstřík jmenný a věcný sestavil Vladimír Macura. Jihočany, H & H 1997 [spr. 1998]. S. 43–61. • Studie.</p>	<p>Pastuchova chyžka. K souvislostem jednoho kollárovského motivu. Slovenská literatúra 40, 1993, č. 6, s. 409–415, • Studie.</p> <p>Idyla a česká chaloupka. In: Idyla a idylčnost v kultuře 19. století. Sborník příspěvků ze symposia uspořádaného 9. a 10. března 1995 ve Státní vědecké knihovně v Plzni. Uspořádali Kristina Kaiserová a Ivan Martinovský. Úvod (s. 5) napsal I. Martinovský. Plzeň, Albis international pro Archiv města Plzně [1999]. S. 11–31. • Studie.</p> <p>The Idyll and the Topos of the „Cottage“ as a Czech National Stereotype. Zagadnienia rodzajów literackich [Łódź] 39, 1996, č. 1/2 (77/78), s. 51–64. • Studie.</p> <p>Chaloupka. Semi(o)fejeton. Tvar 4, 1993, č. 13, 1. 4., s. 3 – Knižně in: MASARYKOVY BOTY A JINÉ SEMI(O)FEJETONY (1993), s. 79–81. • Studie.</p> <p>Česká hospoda v literatuře. – Chaloupka v literatuře. Předmluvu Příběhy míst (s. 2–3) napsala Daniela Hodrová. Týdeník Rozhlas 6, 1996, č. 45, 4. 11. – 7, 1997, č. 2, 30. 12. 1996, vystřihovací příloha, 40 s. – VIZ též záznamy č. 743, 782. • Studie.</p> <p>Slavení chaloupky. Týden 4, 1997, č. 44, 27. 10., s. 70–72. – Dále otištěno in: Petr Kovařík, Klíč k rodným chaloupkám. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2004. S. 242–245. • Esej.</p>
------------------------	--	--

Sen o továrně	<p>Továrna – dvojí mýtus. In: Poetika míst. Kapitoly z literární tematologie. K vyd. připravila a předmluvu Paměť a proměny míst (Na okraj tematologie a topologie) (s. 5–24) napsala Daniela Hodrová. Rejstřík jmenný a věcný sestavil Vladimír Macura. Jinočany, H & H 1997 [spr. 1998]. S. 177–197. • Studie.</p> <p>– VIZ též záznamy č. 736, 782.</p>	<p>TOVÁRNA: DVOJÍ MÝTUS. S bio-bibliografickou poznámkou Vladimír Macura (* 7. 11. 1945 Ostrava) (s. 2). Praha, Tvar 1996. 32 s. (Edice Tvary. Řada A, sv. 6.) • Studie.</p> <p>in: ŠTASTNÝ VĚK (A JINÉ STUDIE O SOCIALISTICKÉ KULTUŘE) (2008), s. 281–316. • Studie.</p>
Sen o duchovním eposu	<p>František Rajman – slepá ulička? In: Východočeské Athény a Josef Liboslav Ziegler. K vyd. připravil a vydavatelskou poznámku (s. 216) napsal Václav Petrbock. Odpovědný redaktor Jan Tydlitát. Boskovice, Albert 1997. S. 76–84. • Studie.</p>	
Sen o encyklopedii	<p>Příběh encyklopedie dam. Tvar 9, 1998, č. 5, 5. 3., s. 1 a 4–5. • Studie o torzu díla, zpracovaného podle příručky Karla Herloszsohna-Herloše Damen Conversations Lexikon (Leipzig 1834–1838). • Studie.</p>	<p>Božena Němcová jako encyklopedistka. Česká literatura 46, 1998, č. 2, s. 123–133. • Studie.</p> <p>BOHUSLAVA RAJSKÁ a kol., Encyklopedie budečských panen. K vyd. připravil a poznámku Encyklopedie budečských panen (s. 2) napsal Vladimír Macura. Praha, Tvar 1998. 32 s. (Edice Tvary. Řada A, sv. 5.) – (Příloha časopisu Tvar, č. 5, 5. 3. 1998.)</p>
Sen o salonu	<p>Salon u Fričů a konverzační slovník pro dámy. In: Salony v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 18. ročníku symposia k problematice 19. století, Plzeň 12.–14. března 1998. K vydání připravily Helena Lorenzová a Taťána Petrasová. Redigovala a rejstřík sestavila Markéta Staňková. Praha, KLP – Koniasch Latin Press 1999. S. 75–86. • Studie.</p>	

Sen o českém světě	Czeski świat w 19. wieku oczyma polskiej szlachcianki. In: Czechy i Polska na szlakach ich kulturalnego rozwoju. Red. Jadwiga Grell. Kraków, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie 1998. (Seria Nauka, sv. 8.) S. 135-146. • Studie.	
Sen o revoluci 1848	Revoluce 1848 – lidé a znaky. In: Národní obrození a rok 1848 v evropském kontextu. Sborník příspěvků z mezioborového vědeckého symposia, které v Litomyšli ve dnech 29.–30. 5. 1998 pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy uspořádaly Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, město Litomyšl a Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli. Redigoval a úvodní (s. 5–6) a redakční (s. 208) poznámku napsal Milan Skřivánek. Litomyšl, Město Litomyšl – Státní archiv Svitavy 1998. S. 97–103. • Studie.	
Sen o posledním slovu	Poslední slova Františka Palackého. In: František Palacký 1798/1998. Dějiny a dnešek. Sborník z jubilejní konference. Uspořádal a Úvod (s. 11–12) napsal František Šmahel. Praha, Historický ústav AV ČR 1999. S. 529–534. • Studie.	
Epilog		
Nad hrobem F. L. Čelakovského 7. března 1999	Projev nad hrobem F. L. Čelakovského 7. března 1999. Dokořán (Bulletin Obce spisovatelů) 3, 1999, č. 9, březen, s. 65–66.	In: Růže stolistá. F. L. Čelakovský 1799–1999. Sborník příspěvků. Uspořádala a úvodní slovo napsala Ivana Říhová. Strakonice, Muzeum středního Pootaví 2000. S. 1–2.